

Adszorpció S/L határfelületen

S+L

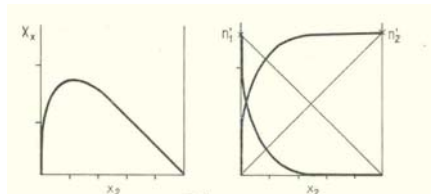
Néhány konkrét alkalmazás, környezeti példa

1

1. A határfelületi réteg, mint nanoreaktor

Adszorpció korlátlanul elegyedő kétkomponensű folyadékokból

$$V^s = A_s t$$

$$x_i^s = \frac{n_i^s}{n^s} = \frac{n_i^\sigma}{n^s} + x_i$$

2

Nanoreaktor

- Adszorbeált réteg kialakítása a preferáltan adszorbeálódó komponensből

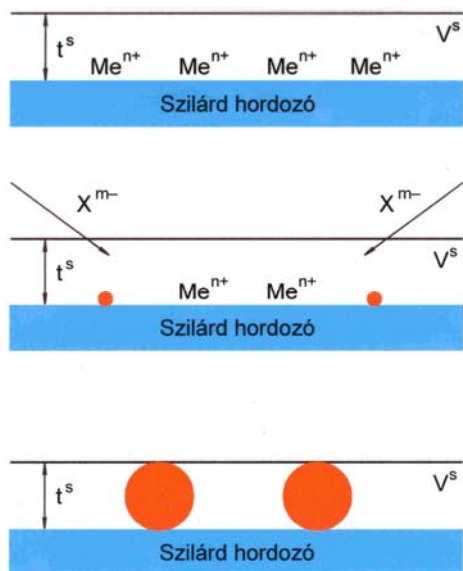
$$X_1^s \gg X_1$$

$$V^s = A_s t$$

- A reakciópartnerek jól oldódnak a preferáltan adszorbeálódó komponensben

- (2) rossz oldószere a reagenseknek és

$$X_2^s \ll X_2$$

3

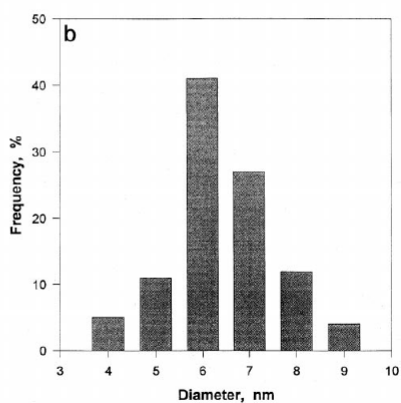
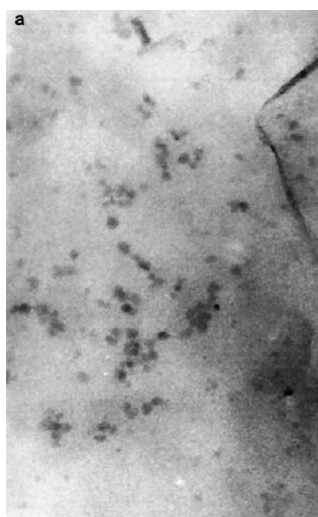
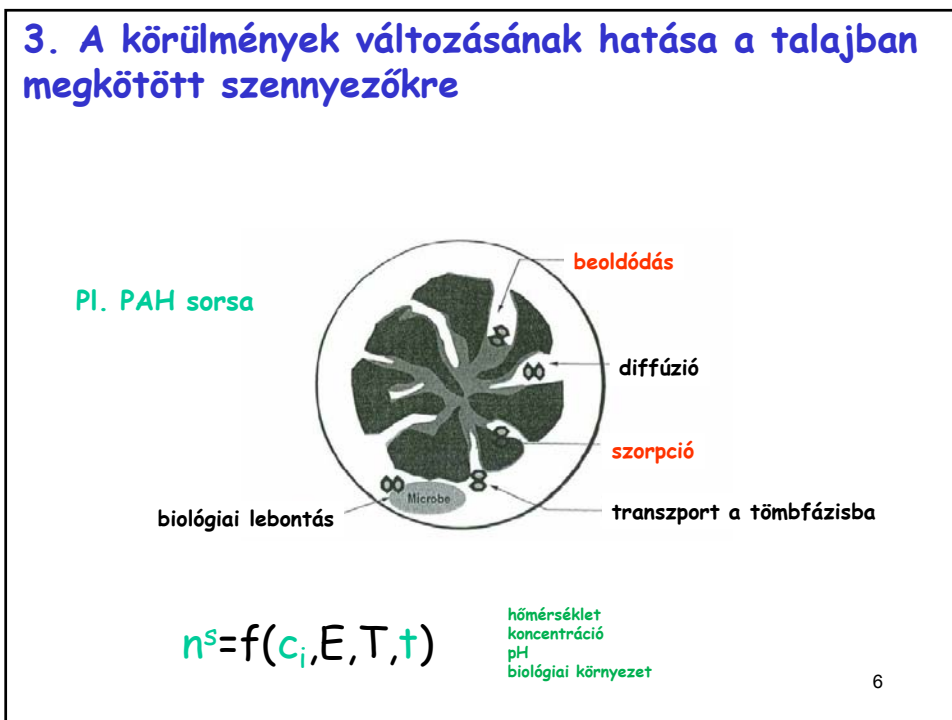
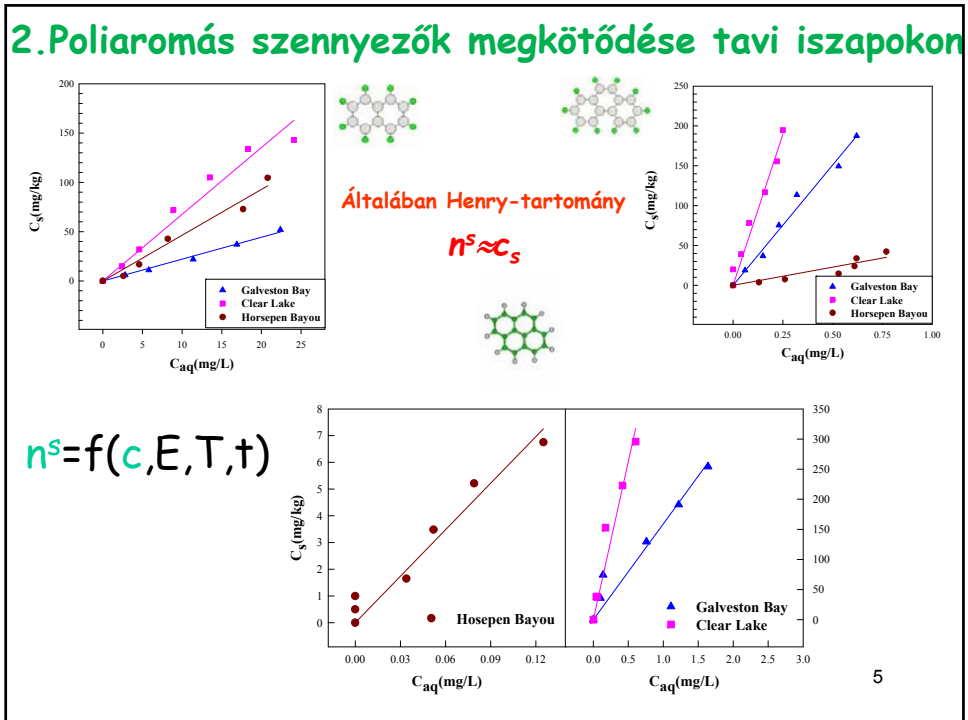

FIG. 13. (a) Transmission electron micrograph images of CdS nanoparticles, prepared by the infusion of H_2S to 0.8 mmol Cd^{2+} per gram of HDP-M in ethanol (1)–cyclohexane mixture at $x_1 = 0.05$. (b) Histogram of Fig. 13a.

4

Dékány et al.

3. Házi feladat

Beadási határidő: április 17.

Még mindig ugyanazt a gázadszorpciós adatsort használjuk.

1. Idézza fel, melyek a Kelvin egyenlet határát jelentő pórusméretek. Ezek egyben a mezopórus tartomány alsó és felső határát is jelzik.
2. A Kelvin egyenlet felhasználásával számítsa ki a legkisebb és legnagyobb mezopórus sugárhoz tartozó relatív nyomást. A cseppfolyós nitrogén felületi feszültsége 8.94 mN/m , mltérfogatát pedig könnyen kiszámíthatja a korábban már megadott 0.808 g/cm^3 sűrűség adatból. Tételezzük fel, hogy a pórusok hengeresek és a cseppfolyós nitrogén tökéletesen nedvesíti a pórusfalat.
3. Az izotermaadatokból határozza meg a mezopórusokban adszorbeált gáz fajlagos térfogatát és abból a mezopórusok térfogatát, feltételezve, hogy az adszorbeált nitrogén a pórusokban kondenzált formában található.

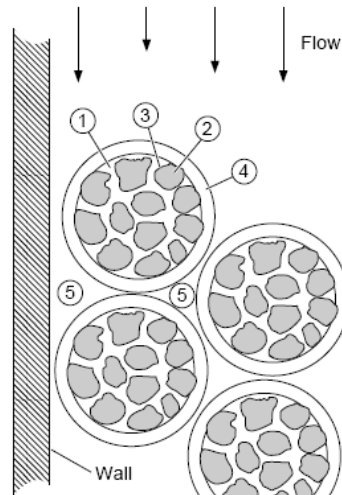
7

A felületi folyamatok dinamikája

Jegyzet: 47-49. oldal

8

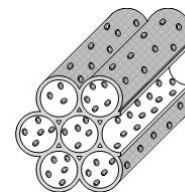
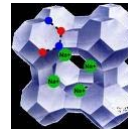
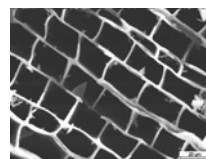
Lehetséges anyagtranszport mechanizmusok töltött oszlopban

- 1 pórusdiffúzió
- 2 szilárd diffúzió
- 3 reakció fázishatáron
- 4 szabadfelületi anyagtranszport
- 5 keveredés a fluid fázisban

9

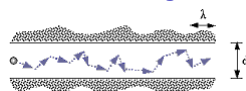
Mozgékonyság a pórusokban

Knudsen szám:

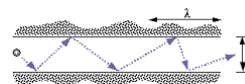
$$Kn = \lambda / d$$

Molekuláris (Fick) diffúzió
Brown mozgás

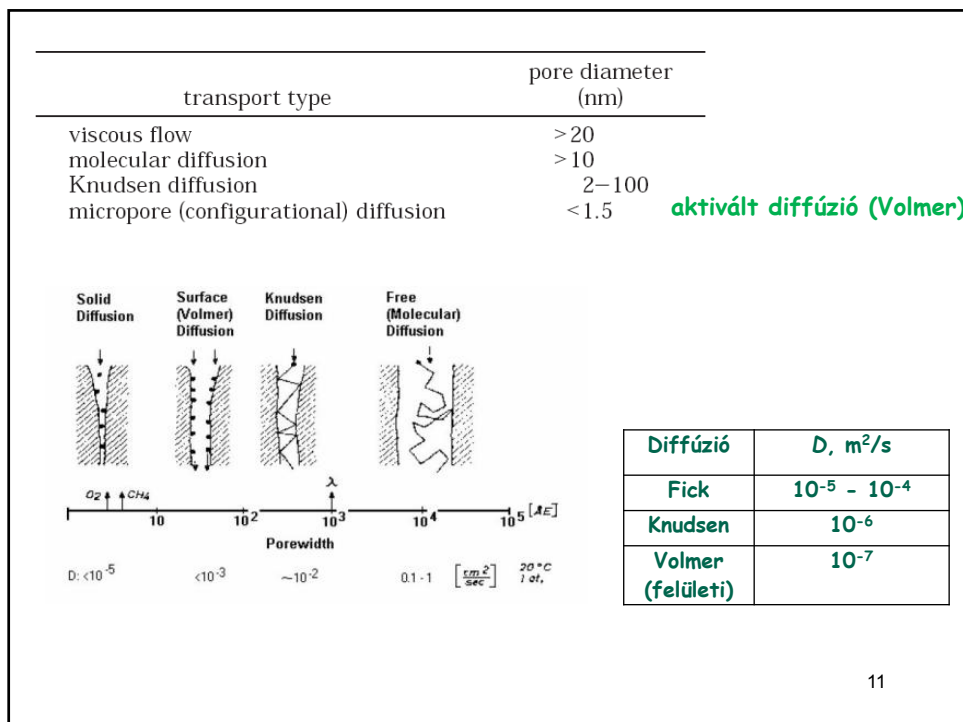

$$\frac{\partial c}{\partial t} = D \frac{\partial^2 c}{\partial x^2}$$

Knudsen-diffúzió

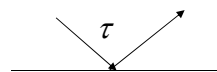
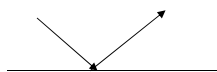
$Kn \ll 1$ viszkózus áramlás
 $Kn \gg 1$ Knudsen áramlás
 ($Kn=1$ tranzien áramlás)

11

Mozgékonyság a felületen

energiakülönbség a "kötőhelyek" között
 betöltött–betöltetlen helyek → Δc → diffúzió?

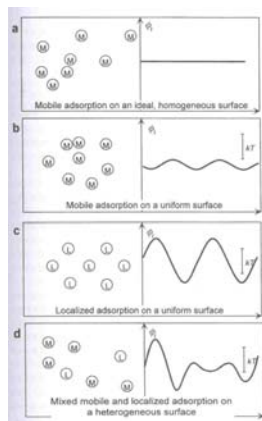
véletlenszerű
 a rezgési energia > E_{adsz}

$$D = D_0 e^{-\frac{E_{diff}}{RT}}$$

Mitől függhet?

12

A felületi mozgékonyaságot befolyásoló tényezők 1

kétdimenziós gáz ?

nem lokalizált adszorpció $E_{diff} \leq kT$

Pl. H₂ fémfelületen (ált. protonként)

lokalizált adszorpció

$E_{diff} > kT$ **a diffúzió aktivált**

Nagy adsz. energiájú
helyek között is lehet kis aktiválási energia

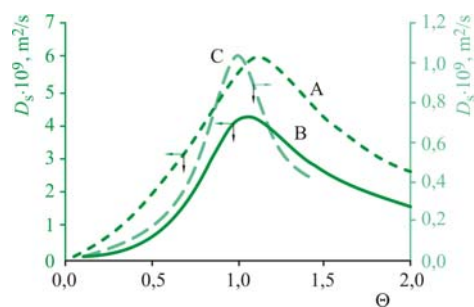
$E_{adsz} = E_{diff}$ is lehet; tipikusan $E_{diff} = 0,1 \div 0,8 E_{adsz}$

13

	E_{adsz} J/mol
Ar/grafit	
	7315
	7145
	7145
Ar/KCl	
Cl —•— Cl	6646
K	6061
Cl	5308
Cl —•— K	5476

14

A felületi mozgékonyt befolyásoló tényezők 2

A: argon/szilikagél 89 K
 B: argon/szilikagél 77 K
 C: N₂/amorf szén 77 K

anyagi tulajdonság
 hőmérséklet
 borítottság

kis Θ : random walk τ ideig, 2D gáz
 Θ nő $\rightarrow$ folyadék jelleg

~Az adszorpció energiát követi az aktiválási energia

15

A kemisorpció

16

Fizi- és kemisorpció összehasonlítása

	Fizisorpció	Kemisorpció
Kölcsönhatás	nem specifikus, másodlagos kölcsönhatások	kémiai reakció, elektroncsere
Entalpia	tipikusan 5-80 kJ/mol (vö. kondenzációs hő) függ a molekula méretétől és polaritásától	tipikusan 40 - 800 kJ/mol (vö. reakcióhő, kémiai kötésekkel azonos nagyságrend)
Határfelületi réteg vastagsága	lehet többrétegű	egy réteg
Kinetika	gyors, nem aktivált folyamat	változó, gyakran aktiválási energia kell
Hőmérséklettartomány	a gáz forráspontja közelében (pl. Xe < 100 K, CO ₂ < 200 K)	nincs hőmérsékleti korlát (a jellemző T az adott kémiai reakciótól függ)
Egyéb	nem-disszociatív, reverzibilis, nincs különbség a kristálytani helyek között	gyakran disszociációval jár irreverzibilis kristálytani pozícióra érzékeny

17